

Finland öppnas upp för arbetskraft från det nya EU

Finland slopar övergångsreglerna för arbetskraft från EU:s nya medlemsländer första maj i år. Beslutet ska ännu slås fast i riksdagen, men i praktiken blev allt klart när arbetsgivare och löntagare tillsammans med representanter för arbetsministeriet kunde enas i mitten av februari.

Tekst: Carl-Gustav Lindén, Helsingfors

Kompromissen gjordes i ett forum med det krångliga namnet "sektionen för internationell rörlighet inom den arbetspolitiska delegationen, tillsatt av arbetsministeriet".

- Detta visar att trepartssamarbetet på arbetsmarknaden fortfarande fungerar, säger Ralf Sund som är ombudsman på tjänstemannafacket FTFC och deltog i förhandlingarna.

Finland införde för två år sedan fri rörlighet för tjänster och kapital från de tio nya medlemsländerna, däremot inte för arbetskraft – den som utför tjänsterna. Då skapades en situation som blev ohållbar: tusentals estländare arbetar i Finland som utsänd eller inhyrd arbetskraft. Ingen vet egentligen hur många de är, för vem de arbetar eller vilka villkor de har. Polisen, som bildat en särskilt styrka för granskning av arbetsförhållanden, har dock funnit mängder av firmor som är registrerade i Estland men ofta ägs av finländare. Obetalda skatter och arbetsgivaravgifter är ett stort problem framförallt i byggbranschen.

- Vi har tvingat esterna att komma via alla möjliga firmor så att de är anställda i Estland och skickas hit. Jag tror det blir mindre av det här i framtiden och det är en viktig sak, säger Ralf Sund.

Finlands beslut att slopa övergångsreglerna för arbetskraft från EU:s nya medlemsländer fattades efter en utdragen kamp från fackcentralen FFC:s sida. Bland medlem-

marna finns en rädsla för att konkurrensen från utländska arbetare leder till att löner och förmåner försämras. Nu ska finska kollektivavtal gälla för alla.

- Jag tror att det är positivt för våra medlemmar också. De vet att de som kommer får betalt precis som finska arbetare. Det är jämställdhet mellan finska och utländska arbetare, säger direktör Matti Viialainen vid FFC.

Kompromissen kom till efter hårda påtryckningar från regeringens sida: det fanns en risk att tvisten om utländsk arbetskraft skulle flyttas över till riksdagen och med tanke på det kommande valet kunde debatten bli het. Det är nu väl bäddat för ett godkännande i riksdagen.

- Vi har hela tiden tyckt att den här övergångsperioden är överdriven och nu kan vi anställa folk direkt från de nya medlemsländerna, säger Riitta Wärn som är sakkunnig vid arbetsgivarernas intresseorganisation Finlands näringsliv.

Det viktigaste innehållet i förslaget är att arbetstagare från de nya EU-länderna ska registreras, ungefär som i Storbritannien. Det diskuteras också om särskilda ID-kort ska bli obligatoriska, redan nu har alla byggarbetare passerkort med namn och fotografi som minskat problemen på byggena.

- Arbetarna från de nya EU-länderna ska registreras så att vi vet hvem som arbetar här, vem som är

arbetsgivare och vad villkoren är. Det är en helhetslösning vi kan acceptera, säger Viialainen.

Dessutom planeras ett lagförslag om att utländska arbetsgivare ska registrera sig hos skattemyndigheterna, något som projektchef Markku Hirvonen vid Finansministeriet i Helsingfors anser är en förutsättning för att man ska komma åt firmorna i gråzonen.

- Det är ju en helt olidlig situation för samhället om man inte vet vad det är för företag.

Förutom registreringsplikt vill fackcentralen FFC dessutom ha ett så kallat beställansvar, där den som genomför exempelvis ett byggprojekt ansvarar för att underleverantörernas papper är i skick. Finlands näringsliv motsätter sig båda förslagen med motiveringen att de bara orsakar onödig byråkrati.

Det är ingen som vet hur många personer från de nya medlemsländerna som nu arbetar i Finland. Industrin säger tretusen, fackcentralen FFC:s siffra är trettiotusen. Finlands regering beslöt redan 2001 att gå in för en övergångsperiod och beslutet klubbades igenom i riksdagen våren 2004. Rösterna föll 135-33, mycket tack vare FFC:s kampanj. Fackcentralen målade upp en hotbild av fyrahundra tusen estländare som invaderar Finland och tar över jobben. Siffran skrevs senare ned till tjugotusen, men då var beslutet redan fattat av riksdagen.